

край здобув собі вже імя клясичного краю лихварського.

Не буду о тім широко розводити ся, хто, які обставини і які теорії дали основу до сего тяжкого лиха, і які то були обставини, серед яких оно зростало. Не можу однак не згадати, що міністерським розпорядженням з дня 3 серпня 1860 р. і двома конституційними законами з 14 і 27 серпня 1868 р. парламент і правительство докинули також і свою ленту до сеї язви краєвої.

Згаданим розпорядженням міністерияльним з 1860 р. знесено позовність жадана заплати суми понад 2 зр., що повстала з подавання гостям спиритусових напиктів, а законом з 1868 р. проголошено свободу подільности селяньско-го ґрунту і повну свободу процентів і лихви. Стало ся то як-раз в часі, коли филі т. зв. лібералізму ішли дуже високо і була гадка, що у свободнім руху капіталу і ґрунту, у свободній конкуренції, та у свободі попиту і подажі, знайшов ся ущасливлюючий момент. Від того часу лихва у нас так закорінилася ся, що видані пізнійше закони против лихви і против піяньства з року 1877 взглядно 1887 позістали майже без успіху.

Лихва яко така проявляє ся в Галичині укритою під найріжноріднішими формами, в першій лінії яко лихва грошева, відтак яко лихва від збіжа, від ґрунту, роботи, плодів природи і худоби. (Так єсть!) Не хочу занадто томити увагу вис. Палати, але позвольте мені мої панове, що поговорю лиш о кількох типічних формах лихви.

Отже передовсім лихва грошева або процентова. Она розвинулася ся і виховалася у нас рівнобіжно з потребою позички селянина.

Засновані в Галичині в перших десятиках нашого століття за панованя цїсаря Франца І громадські каси задаткові і громадські шпихлїри, майже зовсім заснітили ся. Товариств задаткових, повітових кас позичкових і кас ощадности єсть у нас не маловажний подостаток, але селянин звичайно не користує ся з них достатчно. (Зовсім слушно!)

1) Задля того, що в тих заведенях можна давати позичку лиш в більших сумах і лиш на гіпотеку; — 2) бо бранє такої позички сполучене з великими клопатами і коштами; — 3) бо занедбанє однісенської рати потягає за собою зараз екзекуцію, — а що найважнійше — що селянин волиєть малий, скорий а при тім тайний кредит, як всякий инший, а се єсть, так сказати би, звичаєм в нашім краю. Селянин хоче уходити за незадовженого — хоч би то не знати, що коштувало — хоч би він і зруйнував ся. Така вже у него пуста вдача.

Отже коли в осени або в зимі селянин зужиткував свій засіб збіжа, коли в чотирох річних речинцях має платити свої податки, коли случайно переймає спадщину і має зложити кошти перенесеня, коли настане неврожай, голод, град, коли справляє хрестини або весіле, або має обходити похорон, або коли має пострадати ся о щось продуктивного для свого господарства — у всіх тих случаях звертає ся недосвідний, пустої вдачі і лиш за надто часто легкодушний анальфабет до сільского або повітового лихваря, після того, чи селянин, назначений вже з гори спілкою лихварскою, як материял лихварський, належить до сего або до того району лихварського.

Бо мусите і о тім знати, що лихварі у нас ведуть своє діло на лад ремісла, що поділили цілий край на райони, на поодинокі села і поодинокі мешканців краю і один лихвар не сьміє другому робити шкоди в его ремеслі під загрозою умовленої кари. (Голоси спротивленя. — Потакуване. — Пос. Форейгер: Дуже добре зорганізовані! У нас инакше! Там приходиться один на місце другого!) І у нас так само, але все лиш один. Коли-ж селянин взяв малу позичку у лихваря, обчисленє проценту не відбуває ся звичайно инакше як лиш від риньского на тиждень, стопа процентова виносить, як де в якій стороні 1, 2, 5 аж до 10 кр., то робить на рік 52 до 520 проценту. При такім обчисленю від риньского на тиждень має лихвар свою спекуляцію, таким способом стопа процентова не видає ся селянинови ані за висока, ані за докучлива. Позичка обмежає ся звичайно на малу суму, 5, 10, 20, що найбіль-

ше 25 зр., і дає ся лиш на дуже короткий час від весни аж до жнив, від якогось дня, аж до якогось ярмарку, на місяць, навіть на тиждень. Чим коротший час сплати, тим поплатнійше лихварство.

Коли позичка в час не сплатить ся, то лихвар з початком своєї акції лихварскої вдоволяє ся охотно одно- дво- три-разовим продовженням свого речинця, але за то жадає від довжника вигоди в плодах природи: збіжа, муки, курій, яєць, лєну, конопель, садовини. Але довг в наслідок того росте; до процентів дочисляють ся проценти і проценти проволоки, аж довг дійде до якоїсь висоти і дозріє до багателькової позви. Вносить ся позву, довжник не являє ся на терміні, его засуджують заочно, відтак наступає фантованє, оцінюванє і ліцитація селяньского господарства, котре відтак знову лиш лихвар сам або его підставлений кумпан може куйтити, але ніколи якийсь селянин з того самого села. То єсть звичайний хід річий. Однакж буває, що довжник, щоби завчасу ратувати ся, робить з лихварем добровільну угоду, а тогди мусить єму або відступити за безцін часть своєї посїлости, або мусить єму часть єї віддати на роки до ужитку, або для часткової сплати довгу віддати яку птукку худобини. Які способи винаходять у нас, щоби обійти закон о лихві, о тім дає нам добре поясненє наш земляк др. Леопольд Каро в своїй суспільно-політичній студії, друкованій в Липску в 1893 р. під заголовком «Лихва». Яко правник, адвокат і чоловік, котрий з власного досьвіду мав обильний материял о лихві до розпорядимости, материял зібраний Виділом краєвим, намістництвом, обома президиями висшїх краєвих судів в Кракові і Львові, міг Каро пізнати докладно лихву, як она виконує ся в Галичині у всім єї укритю. В тій студії можемо читати, що лихва не лиш дальше хорошо істнує, але й з кождим роком ще більше, ще ліпше розвиває ся. Отже наведу кілька типічних форм, як обходить ся закон з 1877 року.

Звичайний спосіб обходження лихви єсть такий, що довжник удає на вексли або на записі довжним, що винен більшу суму як в дійстности. Дальше буває окрема устна умова що до процентів, щоби висоту їх укрити. На случай недодержаня сплати рат устанавляють ся потайком умовлені кари.

Замість процентів дозволяє довжник вірителеви ужиткувати заставлений ґрунт. По сплаті довгу припадає ґрунт назад довжникови, коли він — що можна предвидіти — не дістане ся вповні вірителеви.

Замість скрипту довжного роблять ся так звані угоди відкуну такого змісту: що селянин продає лихвареви свій ґрунт за суму одержаного довгу, але ніби то лиш продає, застерігає собі однакж відкупити его до якогось означеного речинця за висшу ціну. Коли не може того зробити, то ґрунт припадає лихвареви.

З позички якась часть зараз відтягає ся. В добрих роках не приймає ся ніяких сплат, за то в злих стягає ся їх з подвійною енергією а довжник змушений переймати на себе нові зобовязаня супротив свого вірителя. Взагалі єсть в Галичині із звістних форм — всіх не знає ся — одинадцять окремих способів, як має виконувати ся лихварство, як має ся обходити закон против лихви з 1877 р., щоби не прийти в колізію з кодексом карним. Найесенціональнійше єсть то, що побіч грошевої і процентої лихви єсть ще лихва збіжева. Поступованє при тім єсть просте.

Суть до того певні постанови. За позичений на весну корець якогось збіжа дістає лихвар загалом півтора або два кірці, значить ся 100 процент. Коли ні, то цілий інтерес заміняє ся на гроші. Лихвар вдоволяє ся звичайно півкірцем проценту.

Крім збіжевої лихви єсть ще лихва ґрунтова. Єсть то така установа, що в якімсь селі не сьміє ся продати ані кусника ґрунту без посередництва лихваря.

При публичних, примусових ліцитаціях, котрі що-до їх числа виходять у нас пересічно що року поза 2100, може лиш лихвар набувати ґрунт селяньський. Набутий ґрунт ліцитує ся відтак за подвійну ціну в цілости або парцелями по шинках помежи селян. Коли якийсь селянин важить ся прогрішитись проти сего звичаю, то

проголосять его негідним кредиту. Ніхто з лихварів не сьміє єму позичити ані шелога, ані ніхто не сьміє купувати у него збіже.

Лихва від роботи єсть в тім, що довжник мусить вірителеви за довг або проценти робити в поли, або відрабляти якийсь инший сервітут. За позичену чвертку ячменю або жита припадає звичайно на сплату довгу чотири до вісім днів роботи в поли. Коли довг віддає ся в натурі, то зазначає ся за проценти від кірця збіжа один або чотири дні роботи.

Ба, при тім єсть ще такий звичай, що коли довжник случайно збідніє і не може вже віддати позиченого збіжа в натурі, він мусить пристати не лиш на роботу в поли, але й згодити ся на то, щоби єму віритель відтягав від его денної платі 2 до 15 кр. То значить: Віритель держить зубожілого довжника при житю, щоби той був для него довготривалою, але дешевою робочою силою. — Чи не доходить то до невілляництва, лишая кождому до осуду. (Зовсім слушно!)

Лихва натуралїями заводить ся в той спосіб, що довжник не сьміє купувати своїх потреб домашних, поживи і одежи, або коли він случайно промисловець, свого материялу промислового деінде як лиш у свого вірителя. Розуміє ся, що єму продають драгте за найвисшу ціну. Коли довжник того не робить, то не дістане кредиту.

(Конець буде.)

ВІСТІ ПОЛІТИЧНІ.

Гр. Гогенварт, знаменитий політик, б. президент міністрів, голова звісного клубу віденьского парламенту, не думає більше кандидувати до ради державної. Гр. Гогенварт є репрезентантом того політичного напрямку в Австрії, котрий рішучо обстає за рівноправности народности і за увзглядненєм т. зв. історичних особностей поодиноких країв коронних. Яко президент міністрів готовий був перевести коронацію цїсаря на короля чєского, та не допустила сего завзята німецко-мадярска опозиція. Опісля головно заходом гр. Гогенварта утворив ся в радї державній відомий зелїзний обруч (клуби чєский, польский, Гогенварта), що піддержував гр. Таффого, а опісля знов — недавня «коалїція» (клуби польский, Гогенварта і получена німецка лївица, перед утворенєм теперішного ґабінету гр. Баденього). Гр. Гогенварт не инішній чоловік: в лютім скінчить 74 роки; послом був з словінських сільських громад в Країні, де має добра. Его клуб пращав семи днями свого голову бенкетом: на сїм бенкеті згадав чєский магнат гр. Пальфі і про коронацію чєского короля, яко коначне усліве примиреня Чєхів. Молодочєскі «Narodni listy» щиро задоволені сїм відзвном.

Гр. Голуховский повернув з Берліна, В Берліні бачив ся він також, як доносять, з начальником ім. генералїя штабу, генер. Шліфеном. Так французска часопись «Temps», як і російське «Новое Время» потверджують, що подорож ся не є без великого значіня. Віденьска «Reichswehr» так се значіне поясняє, що в сій подорожи розходило ся о докладне означенє, коли-саме союзні держави Австрія і Німеччина моглиб себе уважати зачїпленими, бо лише на такий випадок забезпечили они собі взаїмну поміч. Отже чи на пр. колиб Росія обсадила войском Царгород — можлиб се уважати «зачїпкою» Австрії? Причину до таких близких омовлень услів австро-німецкого союзу подала недавні ревелїяції Бісмарка про осібний союз німецко-російський.

На кольонїю італїйську в Африці машерують дервіші (магдисти), в напрямі на Аґордат.

Тими днями розпочались засіданя англїцко-го парламенту. В троновій промові королевої згадують ся з притиском недавні різні Вірмен в Туреччині. Що положенє Вірмен і дальше невідраднє, видно з того, що тими днями 40.000 Вірмен переселило ся на територію російську. — Натомість про які небудь реформи з Царгороду все ще нічого не доносять. — На острові Кубі повстане против Іспанців треває дальше і до рішеня мабуть ще досить далеко, хіба що Іспанія справді рішилась би на переведенє жаданих населенєм реформ.

В прускім соїмі вже від довшого часу не устають острі перемовки польських послів з міністрами і з послами німецкими. Д. 20-го с. м. виступив голова польского клубу в прускім соїмі Мотти з тяжкими закидами против правительства, що всякими негідними способами переслідує Поляків; н. пр. учителі шкїл людових кажуть дітям по німецки молити ся, рекрутам не вільно по польски розмавляти, шпіони поліційні клеветуть на кого хотять і т. и. Міністри Боссе й Мікель відповіли, що Поляки за мало доси почувають ся «Прусакими» і ворогу-

ють з Німцями, тож поки що годі думати про зміну системи, а опроче польські закиди в дечім пересадні.

НОВИНКИ.

— В честь Єго Емінінції, Кардинала-митрополита устроїли вчера дн. 24. січня питомці гр. кат. дух. семинарії концерт, з такою програмою: 1) Відчит, 2) Бортнянський «Псалом» концерт XV. F-dur, хор, 3) Верді — хор і арія з опери „Troubadour“ оркестра, 4) деклямація, 5) Лавровський «Чом річенко» хор, 6) Вербицький «Симфонія G-dur» квінтет, 7) Мендельзон «Концерт I. G-moll» фортеп'я, 8) Вільбоа «Моряки» дует, 9) деклямація, 10) Шторх «Нічний привіт» оркестра, 11) Маскані „Cavalleria rusticana, scena e Preghiera“ хор.

— Лихі люди переловлюють «Руслана» висланого до наших Передплатників і відсилають его до редакції, як се стало ся в Щуровичах з нашою газетою, адресованою до о. М. Л. і в кількох інших місцевостях. Звертаємо на сю нечесну роботу увагу наших Передплатників і просимо реклямувати скоро кожде недержане число.

— Галицький сойм збере ся завтра. На порядку деннім стоять такі справи: Перше читане справоздання виділу краєвого про замкнене рахунків фундації Скарбківської за роки 1894 і 1895, як також справоздання про тую фундацію за літа 1895 і 6. Далше приїде на порядок денний перше читане внесеня п. Бойка про перестерігане устав при виборах; пос. Вуйдіка про заведенне безпосередного голосованя на послів куриї сільської, та тайного голосованя у всіх куриях і про розширене права виборчого до сойму; внесенне пос. Стипи на знесенне ревізорів худоби; внесенне Кремпи про приспінене примусового обезпеченя від огню. Вкінці мають відбутися верифікації виборів посольських: Чайковського, з більших посілостей в Перемишлі, Коритовського, з меньших посілостей в Тернополі, гр. К. Дідушицького в Стрийщині і Мод. Каратицького в Калушині.

— О. Ант. Войцеховский, катехит гімназ. в Бучачи одержав презенту на парохію Петрилів, деканату устецкого, надана приватного.

— Адв. дра В. Дудикевича — як довідуємо ся — ставить яко кандидата на посла з IV-ої куриї в Коломиї відомий руский сконсолідований (спільний) комітет краєвий виборчий. — Після «N. Fr. Presse» кандидують: з V-ої куриї у Львові — Мерунович, Козакевич (соціаліст), Нагірний; в Кракові Миколайский (людовець), Дашинський (соц.), Щепанський (консерватист); в Вадовицях — Енгліш (соц.), о. Хотковський (конс.); в Тарнові — др. Вінковський (людов.), Сулчевський (соц.), Плазінський (б. староста і посол); в Ряшеві — Шаєр (сторонник Стояловського), Желяшкевич (соц.), Міхневич (люд.); в Н. Санчи — Поточек Ст. (związek chłopski), Місьолек (соц.); в Ярославі — др. Суровецький (антисеміт), Желяшкевич (соц.), о. Пастор (Związek); в Перемишлі — сойм. пос. Новаковский, Регер (соц.), др. Дворский (польський демократ); в Золочеві — Вайзер (п. дем.), Рожанковский; в Дрогобичі — сойм. пос. Охримович; в Станиславові — Обірек (соц.), Гурик; в Тернополі — сов. Криницький (Русин, член б. Кола); в Коломиї — др. Трильовський і звістний Стояловський (?); в Стрию — др. Олесницький, Лісовський (п. дем.); в Бродах — М. Павлік.

— Нові вибори до ради державної в Галичині розписані в таким порядку: 11. н. ст. марта з V куриї, дня 16. марта з меньших посілостей, 18. марта з міст, 19. марта з палат промисловоторговельних і дня 22. марта з більших посілостей. На Буковині відбудуть ся вибори: дня 4. марта з п'ятої куриї, дня 10. марта з меньших посілостей, дня 12. марта з міст, дня 14. марта з палати торговельної і промислової, дня 15. марта з великої посілости.

— З Гусятинського просять нас оповістити: На днях 30 і 31. січня та 1 і 2. лютого н. ст. відбудуть ся заходом Всеч. Кондеканального Духовенства під проводом Впр. о. ігумена Андрея Шептицького в Городниці, тогоч деканату, в місцевій школі духовній реколекції для пань, в котрих будуть могли взяти участь також пані обряду латинського.

— Страшне убийство. Дня 13 с. м. посперечав ся в корчмі в Сеньові, пов. ярославського, Іван Кілик з Іос. Сарнецьким, сином лєсничого. Кілик вибіг з корчми, вибив в короткім часі вікно, вистрелив з стрільби до Сарнецького і положив его трупом на місці. Івана Кілика приловила жандармерія в лісі, де він украв ся і замкнула до в'язниці в Радимні. Убийник признав ся до вини. Той сам Кілик убив в стодолі перед 13 літами свою братову, однак тогди покарано его для браку доказів лише шестинедільною карою в'язниці. Він трудив ся крадіжою і за се его кілька разів карано. Убитий Сарнецький ухорив за дуже спокійного чоловіка.

— Президія магістрату львівського, звиває всіх мужчин, що укінчили 24. рік життя і від шести місяців стало пробувають у Львові, щоби своє

право виборче з п'ятої куриї зголосили до осьми днів в годинах урядових, в магістраті.

— Сильветку Миколи Івасюка, звісного буковинсько-русского маляра подав недавно п. Осип Маковей, редактор «Буковини». Виймаємо з неї що важніше. М. Івасюк родив ся в Заставні 1865 р. дня 16. квітня з родичів селян, що живуть тепер в Кіцмані. Батько его ремісник, в малих розмірах механік, у котрого роботі замітний артистич змисл. Мик. Івасюк ходив до нормальної і реальної школи в Чернівцях (скінчив єї 1884 року); відтак в академії красних штук у Відні під проводом портретиста і історичного маляра проф. L' Allemand відбув курс рисованя і мальованя (через чотири роки); потім служив рік при войску в Чернівцях і у Відні, а року 1890 в осені переніс ся до Мінхена. Там учив ся він далше під проводом історичного маляра v. Liezen Mayer-a — і від пяти літ перебуває в школі композиції. Знатокі цїнять найбільше у нашого артиста кольорит і рисунок его образів; на ті дві річі кладе він найбільшу вагу і довів у них — як знавці кажуть — справді до артизму. Ті добрі прикмети его техніки підніс літ тому кілька у львівскім Dziennik-u polsk-im польський різьбар і критик малярський Ром. Левандовский; а й російський славний маляр Іля Е. Рєпін підчас свого побуту в Мінхені оглядав Івасюкові шкїци до історичного образу «Вїзд Богдана Хмельницького у Київ» і висказував ся о них з похвалою. Напрям М. Івасюка — то портрети, жанр і історичний жанр. З его образів декотрі знані і ширшому загалови Русинів, бодай з відбиток в «Зорі». На львівській виставі в павільоні руских товариств був его історичний портрет Богдана Хмельницького на кони на побоевщи, сильний під кольористичним взглядом. Той портрет тепер у львівській Просвітї. — Другий образ «При керниці» находить ся в посіданю львівского купця Рідля; представляє пращане козака і дівчини. Варіант сего образу находить ся тепер на виставі образів у Варшаві. Більшим образом Івасюка є Вечір (кравид, козак, два коні, — вся сила сего образу в змальованю гри сьвітла по заході сонця). Так само гру сьвітла має за тему образ, названий Іділля, виставлений тепер також у Варшаві. На поли під жовтими соняшниками спочиває мати, що плекає дитину. Образ той загально сподобав ся був торік в Чернівцях. — В ателєе артиста жеде на вихід у сьвіт гарна «Весна». — У проф. В. Коцовского в посіданю є невеликий, але дуже любий образок Івасюка «В ожиданю». — У Вол. Федоровича є два портрети его роботи. — Тепер на виставі образів в Чернівцях виставлена давнійша студія також роботи М. Івасюка, — про иньші численні его портрети і не згадуєм. Попрацювавши оттак серіозно з десять літ на поли малярства і набувши потрібної техніки, Микола Івасюк, як знаю, працює тепер над образом великих розмірів, котрий має представляти «Вїзд Хмельницького в Київ». Шкїци до него збирав він уже довгий час — і, коли не найдуть ся які важні перепони, то ми нарік, саме в 250 літ від козацького повстаня за гетьмана Хмельницького, будемо могли оглядати сей образ готовим. Судячи по дотеперішних працях М. Івасюка, то він надій Русинів на него сям образом не заведе, хоч певна річ, що між Русинами не найде мецената, котрий би сей образ купив та через те дав нашому маляреві спромогу далше з охотою працювати. Образ такий (полотно велике на кількадесять квад. метрів) вимагає великих видатків і багато праці (єї треба числити що найменше на рік-два а не на місяці); — очевидна річ, що коли відтак такий «капітал» висить собі в ателєе маляра а кушці не зголошують ся, то маляр може на довгий час стратити свій оптимізм...

Кулак.

Дитиною був я. Одїтий і ситий
По снїгу пройти ся, гуляти пішов, —
Аж тут я під плотом, голодну, невдїту,
З слезою на личку, сирітку найшов...
Я хлїба їй винїс і жаль мене взяв,
Я зняв свою шубу, сирітці віддав.
Щож далше ласкаві панове?... Ой так...
Дїстав я за тоє не один кулак. —

У днину горячу, в саміське полудне
Раз жандарм злочинця до міста гонив...
Хоть в него вже ноги з умуки омліли,
Хотяй він спочинку, водичі просив,
Жандарм го не слухав;... тож я ся в то вдав
О хвилю спочинку жандарма благав...
Щож з того ласкаві панове?... Ой так...
Окрім слова «дурень» почув я кулак.

Я далше віддав ся всецїло науці,
Мої всі забави на труд проміняв,
В надїі, що служу моїй Україні,
У праці єдино я щастя шукав;
Заплати, подяки не чекав я, ні!...
Лише заоохоти я ждав від семі...
Щож з того ласкаві панове? Ой так...
З словом «новокурсник» почув я кулак.

Цїкавий.

ВІСТИ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

Дрібні кредитові заведеня.

1) Каси громадскі почало правительство австрійське заводити в Галичині в другій половині нашого віку. Фонди брано головно з маєтків громадских в облігаціях. Тількож через недбалу адміністрацію і брак всякої екекутивни значна частина тих кас упала давно. В літах 1881—1883 ставляно в соїмі галицькім богато внесень на реорганізацію сих кас, однакож нічого не ухвалено. Аж 19 червня 1887 р. ухвалив галицький сойм, упорядкувати ті каси, з котрих ще який-такий слїд полишив ся. Їх піддано під надзїр видїлів повітових. Деякі каси громадскі уратовано в сей спосіб. Конєць був такий, що нині на 6.230 громад маємо ще 3.350 кас громадских з капіталом 5,114.587 зр. Каси ті дають позички на 4—18%. Они не розділені однакож рівномірно по цїлім краю. В деяких повітах число їх доходить до 147, в других нема їх зовсім. Відсотки побирані сьуть місцями за високі. Хосен хіба той, що селянин потребуєчий не іде до лихваря і не платить 200—500%.

2) Кас системи Райфайзена було в цїлім краю в роках 1890—1893 всего на все лиш пять, хотя звісно, що сей рід кас для наших громад був би найвідповіднійший.

За те намножилось у нас послїдними роками багато 3) товариств задаткових. В р. 1892 було їх 252, з того 112 жидівских, з капіталом (в 1891 р.) на 6,245.074 зр. а з вкладками на conto corrente в сумі 14,631.017 зр. Позичили ті каси людам 22,932.440 зр. і то на 5—13%. Кошти адміністраційні поїдають в тих товариствах 20—21% капіталу. Членів числили ті товариства в 1891 р. 153.760. Більша половина (54%) припадає з того на селян. Думаємо однакож, що кредит в касах задаткових руйнує лиш наших людей, іменно сли нема доброї екекутиви. Селяни залагають з короткоречинцевими ратами, платять відтак високі проценти проволочки, а дуже часто підпадають ліцитаціям.

4) Щадниця є в нас 27, з того 11 повітових. Послїдні з капіталом на 4,876.013 зр. Они дають позички на 6—8%, головно жителям міст.

5) Кас повітових задаткових було в 1891 р. 11 з капіталом закладовим на 515.215 зр.

6) Кас спирітских було 117. З тих удїляло позичок 100 на суму 1,375.269 зр., іменно жителям міст.

7) Каси щадничі почтові не удїляють кредиту, хотя би могли удїляти. Сю справу належало би порушити в радї державній.

Наука, штука, література.

— «Правди», ілюстрованого письма для руского народу, вийшло ч. 2. і містить в собі статистию «Приятелі і вороги руского народу», вірш п. з. «Твердий» Русин, оповіданє «Сирота», «Що говорив про хлопску бїду п. Барвінський в радї державній» (початок), далше «Гірка доля наших хлїборобів», «Що робити, щоби молочне господарство добре вело ся», «Що чувати в сьвітї» і розмову Гриця з Процем. В числі тім подібуємо дві ілюстрації: «На утечі» і «Групу селян з Тишковець, повіта городеньского». Перша ілюстрація зображає Пресвяту Дїву з Ісусом дитятком і сьвятим Йосифом на спочинку в часі утечі до Египту і виконана надзвичайно гарно, так що може бути ужитою на прикрасу кождої, не лише селянської хати. «Правда» редагована дуже добре, містить в собі багато цїкавого для наших селян, тож поручаємо єї нашим читальням і селянам як найсердечнійше.

— «Посланника», письма церковно-народного, вийшло ч. 1. і містить в собі такі статії: «Отъ редакції», «Кормъ духовный», «Притчї, приповѣсти, подобія», стих о. Б. Шюрка «Все то мому Богу въ славу», «Окаянникъ» повістка, «Спрацьованїя руки» повістка, дописи з Перемишля, з села і з Долини, новинки, вістку про «братський союз» і про видавництва «Посланника», «Смѣхъ и правда». До сего числа долучена книжочка місійна І. за рік 1897, котра містить в собі крім образків сьвятого Миколая і «Базилїки сьв. о. Миколая в Барі» вірш Т. Яницького «Наша дорога», «Символь вѣры», «Слївайте всѣ разомъ въ церквѣ», «Базилїка сьв. отца Николая» В. Чернецкого, «Послѣдна молитва сьв. Андрея» вірш Т. Сурмача, (ноти уложив о. В. Матюк), «Чи така молитва що варта?» Юл. Дзер., «Для старьхъ и молодыхъ». Редактори о. Л. Джулинському належить ся повне признає за умїле і дбале ведене «Посланника» і книжочок місійних, та за добірний зміст. Звернули би ми лише на одно увагу о. Редактора, що етимологічну правопись час би вже заступити руско-народною правописою.

— «Reforma Sądowa», місячник, посьвячений новим уставам процесовим, починає виходити у Львові під редакцією Ромуальда Левандовского і Тад. Рибицького в місяці лютім. Передплата виносить річно 2 зр. 20 кр. Адрес Редакції: Львів, ул. Ягайлоньска ч. 14.

Кавчинський і Оберський

ул. Кароля Людвига Ч. 7.

ЛЬВІВ

ФІЛІЯ УЛ. ГАЛИЦКА Ч. 6.

Магазин не уступає в нічому першорядним заграничним магазинам.

- Відділ I. Забавки для дітей.
- „ II. Забавки для старших.
- „ III. Гри товарискі.
- „ IV. Інструменти музичні.
- „ V. Артикули декоративні.
- „ VI. Артикули люксові.
- „ VII. Артикули спортивні.
- „ VIII. Візки і вельоципеди.
- „ IX. Тури і ордери котиліонові.
- „ X. Артикули модні дамські.
- „ XI. Товари галантерейні.
- „ XII. Артикули подорожні.
- „ XIII. Перфумерія.
- „ XIV. Лямпіони і штучні огні.

Відділ XV. Кальози, парасолі, товари зимові.

Всі відділи заосмотрили ми в найліпший товар і в тій цілі навязали ми зносини з першорядними домами торговельними в краю і за границею.

Всі новості маємо рівночасно з заграничними магазинами.

На Карнавал!

На Карнавал!

Вахлярі і біжутерія.

Оглядає магазину не зобов'язує до купна.

Найновіші **ПОЯСИ** для пань все на складі.

В дни 14. марта одержимо найновіші парасольки від сонця першостепенної якості з фабрик французких і англійських.

3-3

ТОРГОВЛЯ МИХАІЛА ДИМЕТА

у Львові

поручає;

ЕВАНГЕЛИЯ

в різних прегарних оновах

від 70 до 225 зр.

ПЛАЩЕНИЦІ НА ПОЛОТНІ

від 18 до 42 зр., на шовковій матерії від 48 до 128 зр.

Фелони, Дальматики, Стихарі, Хоругви, Фани, Артоси, Хлібниці, Крести всякого рода, Патериці, Чапні, Дарохранительниці, Кадильниці, Пауки, Ліхтарі, Олтарики до процесії, словом: всі для украшення церков потрібні річи і примічає, що від 15. марта до 30. цвітня 1897 р. буде давати ся при всіх закупках за готові гроші 5%о рабату від цін в ціннику поставлених, а від фелонів 10 — 15%о, також поручає ся:

КОЛПАКИ

по 1.50 зр., 2.00 зр., 2.20 зр., 2.40 зр. і 3.00 зр.

Цінники висилають ся на желане франко.

3-3

Торговля Полотна і Біля ІВАНА РІДЛЯ у Львові

поручає найдешевші власного виробу

Сорочки сальонові

по зр. 1.60, 2, 2.25, 2.50 і 3.

Сорочки з одним, двома і трема гузиками в переді 2.50 зр.

Сорочки нічні по 1.75, 2 зр., прикрашені на взір українських 2.40, 2.60 зр.

Калісони

по 1.10, 1.30, 1.65, 1.80 і 2.10 зр.

Ковнірі тузин по 2.40 і 2.80 зр.

Маншети тузин по 4 і 4.80 зр.

Хустки полотняні тузин 2.40 зр.

Краватки

Хустки на шию (Cashenez)

ПРАВДИВІ САСКІ

Шкарпитки, Панчохи,

для пань, панів і дітей. Оригінальні проф. др. Сфера виробі по цінах фабричних з найкрасної вовни, поручані для осіб никлого здоровля, що легко перезяблюють ся

Сорочки Кафтаники Калісони і майтки Шкарпитки і панчохи Огрівачі на жолудок Камаші

для пань, мужчин і дітей

Станики волчкові до ношеня по сукні з рукавами і без. (3-3)

На жадане подрібні цінники.

ОДИНОКИЙ СПРАВЕДЛИВИЙ ДОСТАВЕЦЬ ЧАЮ

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ КИТАЙСКОГО

ЕДМУНДА РІДЛЯ у Львові, площа Маріяцка Ч. 10.

поручає

ЧАЙ

збірки маєвої, безпосередно з Китаю спровадженій темно натягаючий знаменито смачний і запашний ¹/₂ кильо

Конго чорний	1 нр.	1.60
Сухонг чорний	2 "	2.—
„ збірки маєвої	3 "	2.—
Кайсов чорний	4 "	4.—
Медяж де Лондр	5 "	8.—
Пекко цвітний	6 "	8.—
„ караванний	7 "	4.—
„ першорядний	8 "	6.—
Гумповдер зел. перловий	9 "	3.—
„ „	10 "	4.—
Висівки чаєві		1.30
„ з найлучшого чаю		1.60

Опаковане не числить ся. — Замовленя в провінції висилає ся відвратною поштою.

поручає найлучші роди

КАВИ

о смаку чистім і запашнім, розсилає їх франко, оплачені до кожної стації поштової ³/₄ кильо, в мішочку:

Порторіко	9.— ¹ / ₂ кильо	—90
Куба грубозерниста	9.50	—96
Цейлон зелена	10.—	1.—
„ передна	10.40	1.04
„ груби-зерн.	10.75	1.08
„ перлова	10.75	1.08
Мокка араб. зап.	10.75	1.08
Ява золотиста	10.75	1.08

Ціни чаю означає ся на 1 кильо в пачках по ¹/₂ ¹/₄ і ¹/₈ кильо.

3-3

АГЕНЦІЯ ЧАСОПИСИЙ

А. ЛЯНДОВСКОГО

у Львові, Пасаж Гавсмана (Гранд-Готель) 1-2

приймає передплату на всі часописи у всяких язиках і доставлює їх до дому без всякої доплати.

На зиму!

Добрі зимові власної роботи ковдри на овеч воні, легкі і теплі, від 3.50 зр. в кожній ціні до 14 зр. і висше. Матераци чисто волосніні по зр. 12.50, 16, до 30. Подушки піряні і волосніні, сінники, простирала, пошивки, коци, капи і т. п. поручає

Виключний магазин і робітня
ВИРОБІВ ПОСТЕЛІ

ЙОСИФ ШУСТЕР

ЛЬВІВ ул. Коперніка ч. 5.

3-3

Дешевий і здоровий харч домовий найти можна в реставрації Р. Яворської, ул. Вірменська Ч. 4. напротив «Народного Дому». Приймає ся замовленя на вечері в замкненім кильци. Доставляє ся харч в абонаменті до дому. Услуга руска. 1-1

Пошукую спільника

до торговлі корінної на провінції з капіталом 2000 зр.

Близна відомість у п. Айхміллера в Стрию. 1-1

Лекції французкої мови уділяє в дома родовитий Француз, заводовий учитель мови французкої. Близні вісти в бюрі дневників А. Ляндовского Львів. Пасаж Гавсмана. 1-1

До окола світа. Величавий збір краввидів в красках природних виходить в зошитах по 45 кр., накладом А. Ляндовского. Львів. Пасаж Гавсмана ч. 5. агенція часописий і бюро кольпортатийне. 1-2